

Teatr Ludowy
Kraków



Stanisław Grochowiak
**BESTIA
I PIĘKNA**

94135

Stanisław Grochowiak

BESTIA I PIĘKNA

czyli

BAŚŃ RAZ JESZCZE OPOWIEDZIANA

reżyseria WŁODZIMIERZ NURKOWSKI
scenografia ANNA SEKUŁA
muzyka JACEK OSTASZEWSKI
choreografia JACEK TOMASIK
asystent reżysera JAROSŁAW SZWEC

OBSADA:

Ojciec ROLAND NOWAK
Jego córki: Dumna MAŁGORZATA KRZYSICA
Zachlanna MAŁGORZATA BIELSKA
Piękna KATARZYNA TLAŁKA-BRYŚ
Rachmistrz SŁAWOMIR SOŚNIERZ
Bestia ANDRZEJ DESKUR
Marszałek dworu JAROSŁAW SZWEC
Blazen ANDRZEJ FRANCZYK
Arab PIOTR PIECHA
Indianin JACEK WOJCIECHOWSKI
Afrykanin KRZYSZTOF GADACZ
Japończyk PIOTR PIECHA
Róże: BARBARA KRASIŃSKA, JADWIGA LESIAK
BARBARA SZALAPAK, ANDRZEJ FRANCZYK
ZBIGNIEW HORAWA, JAROSŁAW SZWEC
Zakłęci: MAŁGORZATA BIELSKA, BARBARA KRASIŃSKA
MAŁGORZATA KRZYSICA, JADWIGA LESIAK
BARBARA SZALAPAK, ANDRZEJ FRANCZYK
KRZYSZTOF GADACZ, ZBIGNIEW HORAWA
PIOTR PIECHA, SŁAWOMIR SOŚNIERZ
JAROSŁAW SZWEC, JACEK WOJCIECHOWSKI
Oprawca ROLAND NOWAK
inspicjent Anita Wilczak-Leszczyńska
sufler Ewa Kursa

PREMIERA CZERWIEC 1995

Tematy i pomysły o charakterze baśniowym w dramaturgii i teatrze europejskim zawsze zajmowały poczesne miejsce, od Arystofanesa poczynając, poprzez Shakespeare'a, później Goethego i innych twórców romantycznych, modernistycznych, a na autorach współczesnych kończąc. Ta niezwykła popularność baśni jako tworzywa teatralnego wpływała niewątpliwie z wyjątkowej atrakcyjności tego cudownego czarodziejskiego świata, w którym wszystko jest obrazem, w którym najbardziej abstrakcyjne wytwory myśli przedstawiają się od razu w konkretnej, plastycznej, łatwej do uchwycenia formie, a język słów zostaje zastąpiony językiem wydarzeń. W baśni fikcja, uluda występuje w stopniu najwyższym, w postaci najczystszej, idealnej a przecież fikcyjności należy do istoty każdego utworu literackiego. Świat baśniowy cechuje swoiście pojmowany pandemokratyzm, rządzą nim prawa niesłychanie proste, wręcz schematyczne: baśń, jeżeli pokazuje życie czyni to nie starając się wnikać w jego zawiloci i mechanizmy. Owe idealne w swej prostocie „czyste” obrazy, czy też nie nacechowane związkami z rzeczywistością, czy też odbijające ją przez metaforę i symbol, pozwalają stworzyć wizję życia inną, nieznaną, niedostępną, acz kuszącą. Ta klasyczna wyrazistość fikcji literackiej stała się niewątpliwie przyczyną olbrzymiej popularności baśni, w równym stopniu wśród twórców literatury i teatru, jak i odbiorców: w baśni odnajdzie coś dla siebie zarówno dziecko, jak i dorosły, człowiek prosty, niewykształcony, ale również i intelektualista. Bowiem baśń i jej cuda wyrażają zawsze proste, naiwne życzenia podyktowane niemal bezpośrednio ułomnościami wpływającymi z losu człowieka. Wyrażają obsesyjną chęć wyrwania się spod ich wpływu, choćby na krótko, oderwania się od samego siebie, od szarej codzienności i przeniesienia w czarodziejską krainę uludy. Jak pisał wielki badacz kultury Roger Callois: „wszystkie te rojenia fantazji, z pozorów najswobodniejsze, ukrywają jednak, pod różnokształtną grą symboli, tęsknoty i obawy, które istnieją tak długo, jak człowiek istnieje, i zmieniają się wraz ze zmianami, jakie wnosi on do swego losu”. Ponadto baśń przemawiająca prostym i powszechnie dostępnym językiem, ma charakter wyraźnie ponadnarodowy i ponadczasowy, a więc staje się zrozumiała pod każdą szerokością geograficzną.

(j.w.)

Baśń „Piękność i Bestia” ukazuje, czym jest prawdziwa miłość. Zapewnia dzieci, że wbrew ich obawom rodzającym się z faktu, iż kobieta i mężczyzna tak bardzo różnią się zewnątrznie, mogą oni stanowić doskonałą parę, jeśli osobowości ich będą zharmonizowane i jeżeli połączy ich miłość. Baśń mówi dziecku także, iż chociaż dziedzina płci wydawać się może z początku sferą zezwierżenia, to jednak w rzeczywistości miłość między kobietą i mężczyzną stanowi źródło najgłębszych satysfakcji emocjonalnych i jest jedynym uczuciem, które zapewnić może trwale szczęście. (...)

Baśnie to czarodziejskie zwierciadła ukazujące różne przejawy naszego świata wewnętrznego oraz fazy rozwojowe, jakie musimy przejść, aby osiągnąć dojrzałość. Gdy zanurzymy się w znaczenia baśniowe, wydadzą nam się one najpierw spokojną tonią, w której odbija się tylko nasza twarz. Wkrótce jednak ukazą nam się w głębi wewnętrzne wiry naszego życia psychicznego. W końcu zrozumimy w jaki sposób osiągnąć pokój z sobą samym i ze światem zewnętrznym, pokój, który nagrodzi nasze trudy.

„Piękność i Bestia” to baśń, która między innymi, ukazuje, że miłość rodzica do dziecka i miłość dziecka do rodzica są także stare jak świat. Dziecko dzięki temu właśnie czulemu przywiązaniu – przekształcając je w miarę swojego rozwoju – wiąże się z osobą, którą pokocha, gdy już będzie dorosłe. Niezależnie od tego, jak jest naprawdę w życiu dziecka, kiedy słucha ono baśni, wyobraża sobie i wierzy, że rodzice gotowi są narazić życie, aby tylko móc ofiarować mu upragniony dar. Ze swej strony dziecko czuje się tego warte, skoro gotowe jest z miłości do rodziców – jak bohaterka baśni – poświęcić własne życie. Tego rodzaju przeżycia pomogą mu pomyślnie dorastać oraz przynieść pokój i wybawienie tym, którzy są tak nieszczęśliwi, iż sprawiają wrażenie bestii. Zapewni to szczęście jemu samemu i osobie, która zostanie jego życiowym partnerem, a także rodzicom. Będzie ono żyło w pokoju ze sobą samym i ze światem.

Oto jedna z wielu prawd ukazywanych przez baśnie, które mogą nam służyć wskazówkami w życiu. Prawda, doniosła zarówno w naszych czasach, jak d a w n o, d a w n o t e m u...

Bruno Bettelheim

„Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach i wartościach baśni.” Warszawa 1985

Institut Teatralny

ze zbiorów Polskiego Ośrodka III Spektakl sponsorują:



Realbud



Bank Współpracy Regionalnej S.A.
w Krakowie

Projekt i skład: Macprint